

Schönfeld Sándor
1902—1983

Dr. SCHÖNFELD SÁNDOR 1983. március 1-i halálával a magyar trágyázástani tudomány jelentős, és sok tekintetben maradandót alkotó munkása távozott körünkből. A tudományág hazai klasszikusának, 'SIGMOND ELEKnek volt a közvetlen munkatársa, majd több mint négy évtizeden át tevékenykedett mestere szellemében termőföldjeink hozamainak minél gazdaságosabb növelése érdekében.

SCHÖNFELD 1928-tól 1949-ig az Országos Chemiai Intézet Talajtani Osztályán, majd az Agrokémiai Kutató Intézet Talajkémiai Osztályán, végül pedig az Országos Minőségvizsgáló Intézet budapesti talajlaboratóriumában dolgozott, és amint 32 közleménye igazolja, sokat tett a szakma fejlesztéséért.

Pályája első 15 évében a talaj tápanyagkészlete laboratóriumi meghatározási lehetőségeivel foglalkozott. A megvizsgált több ezer talajminta adatai, valamint az 1932—37 közötti Országos Műtrágyázási Kísérleti Akció tapasztalatai alapján az egyes talajsajátságoknak a trágyázás hatékonyságában játszott szerepét igyekezett felderíteni. Igazolta, hogy a talaj ún. „könnyen oldható” tápanyagtartalma a talajok kémiai és fizikai sajátosságai (mészállapota, ásványi összetétele, szemcseméret-

eloszlása), másrészt a termesztett növények tápanyagigénye és gyökérzetének a sajátossága szerint más és más mértékben felvehető.

A II. világháború után hazánk mezőgazdasága is minden eddiginél nagyobb arányú fejlődés előtt állt. SCHÖNFELD egyike volt a legtevékenyebb 'SIGMOND tanítványoknak, 1947—51 között megjelent 14 munkája közül megemlítendő néhány fontos ismertető tanulmány a foszfortrágyázási kísérletezés kérdésköréről. A helyzet felmérésén kívül rámutat a továbbfejlődés útjaira is, így pl. egyike a megindítandó szabadföldi trágyázási kísérletsorozat megtervezőinek. Emellett az ipar és a közgazdaság szakemberei felé konkrét példákon keresztül bizonyítja tudományága jelentőségét az újjáépítésben, a hazai termőföld szakszerű gondozása és hasznosítása érdekében. A napi laboratóriumi munkákban a gyengén lúgos borátos kivonószer bevezetésével a talaj foszfátfrakciói vizsgálatára, a talajvizsgálati értékek szondinamikájának felderítésével ér el eredményeket. A háború után megcsappant állatállomány nyomán a nyomasztó trágyahiány áthidalására kutatja a szerves trágyák pótlására szerves hulladékok komposztálási lehetőségeit, és a sárgaföldes szikjavításnál a feketeföld-aláterítés előnyeit.

Pályája negyedik évtizedében, 1968-ban történő nyugdíjazásáig sem kevésbé termékeny. Ekkor összegzi a talajok minősítésére vonatkozó meggondolásait. Olyan talajrendszerezésre törekedett, amellyel a hazai növénytermesztési tapasztalatok általánosíthatók. Sok évtizedes szakmai tapasztalatai alapján a trágyázási kísérletek értékelési módszereiről (ideértve a főleg növényelemzésekkel nyomonkövethető tápanyagarányok kérdéseit is) és a talajok termékenységének a növelésére irányuló tudományos munkáról tesz időtálló észrevételeket. Hangsúlyozza, hogy nem statikus állapotok leírására, hanem a folyamatok időgömbéinek és kölcsönhatásainak a megfigyelésére kell törekedni.

Élete utolsó másfél évtizedében, főleg az Országos Mezőgazdasági Könyvtár keretében, a szakirodalom feltárásában tevékenykedett. Hagyatékában is sok értékes kézirat maradt fenn, így pl. a fosszilis energiák szűkösségével és a környezetvédelem előtérbe kerülésével újra időszerűvé váló biológiai N_2 -megkötés mintegy száz év tanulmányait összefoglaló annotált bibliográfiája.

SCHÖNFELD SÁNDOR nem volt kiemelkedő vezető, nem kapott fényes kitüntetések, megtisztelő megbízásokat, sőt a sors fintoraként még a mezőgazdasági tudományok kandidátusa címére sem találtatott méltónak. Mégis napi feladatai mindenkor alapos és körültekintő elvégzésével, egyre inkább kiformalódó nézetei következetes és világos kifejtésével „tette, amit kellett”. Nem a tudomány csúcsein tündökölt, hanem munkatársaival vállvetve dolgozott mindhalálig. Ezért emlékezünk Rá nagy megbecsüléssel.

KRÁMER MIHÁLY